

Recomandări cu privire la îmbunătățirea mecanismelor existente în privința transparenței procesului decizional:

- Edificarea unui mecanism care ar clarifica responsabilitățile în ceea ce ține de incorporarea constatărilor și ajustărilor recomandate de studiile, rapoartele de monitorizare și evaluare în procesul de elaborare a politicilor publice.
- Un nou mecanism care va specifica cerințele speciale de asigurarea transparenței în adoptarea următoarelor tipuri de decizii:
 - adoptarea/modificarea bugetului, strategii sectoriale, numiri, reforma instituțională, înstrăinarea patrimoniului, legislația de mediu, legislația muncii, legislația electorală, sectorul justiției, domeniul luptei cu corupția, prestații și servicii sociale, adoptarea/modificarea legilor organice, etc.Condițiile speciale de asigurare a transparenței vor presupune un minim set de criterii obligatorii cum ar fi:
 - (i) elaborarea și consultarea studiilor de impact cu părțile interesate,
 - (ii) asigurarea la modul practic a unei limite de timp rezonabile pentru participarea la consultări publice. Conform standardelor minime europene de consultări publice, “organizatorul consultării publice trebuie să asigure un timp suficient pentru invitare/chemare la acțiune și pentru așteptarea răspunsurilor și contribuțiilor scrise. Comisia Europeană asigură cel puțin 8 săptămâni pentru colectarea opiniilor scrise și notifică invitații cu 20 de zile lucrătoare înainte de data dezbaterilor și consultărilor publice.”
 - (iii) organizarea din oficiu a dezbaterilor publice cu părțile interesate,
 - (iv) obligativitatea avizului/opinie din partea societății civile,
 - (v) argumentarea temeinică a refuzului de a ține cont de propunerile recepționate de la părțile interesate etc.
- Sporirea predictibilității în adoptarea deciziilor. Ministerele/Guvernul, Comisiile Parlamentare/Parlamentul vor elabora prin consultare societății civile și vor face publice planuri anuale detaliate cu privire la ce decizii a fi elaborate (subliniind mai ales deciziile asupra cărora vor fi aplicate cerințele speciale de transparență). Acest lucru va permite societății civile să elaboreze analize mai specifice și detaliate.
- Respectarea legislației cu privire la funcționarea limbilor la elaborarea, prezentarea și adoptarea proiectelor de legi.
- Introducerea practicii de elaborare, de către Guvernul și Parlamentul a unor rapoarte anuale de transparență ce urmează a fi prezentate, dezbătute și aprobate în plen. Acest lucru presupune și examinarea rapoartelor de alternativă elaborare de către societatea civilă (organizată în alianțe, rețele și platforme). Rapoartele anuale de transparență trebuie să fie tipizate, cu indicatori de asigurarea transparenței în special pentru acele decizii, asupra cărora se vor aplica cerințe speciale de transparență decizională.

- Trebuie să existe o evidență și o arhivă a tuturor rapoartelor de activitate publicate, inclusiv cele ale instituțiilor desființate sau reorganizate și un istoric al acestor restructurări în format accesibil publicului larg.
- Publicitatea procesului de consultare publică trebuie să țină cont de standardele minime europene pentru consultarea publică, anume “Organizatorul consultării publice trebuie să asigure o publicitate și o avertizare adecvată și să-și adapteze canalele de comunicare pentru a atinge audiența țintă. Fără a exclude alte canale de comunicare, demararea procesului de consultare publică trebuie să fie publicat pe internet și anunțat într-un “punct unic de acces”.
- Crearea unor unități pentru relația cu societatea civilă pe lângă autoritățile de diferit nivel.

Transparența autorităților publice, în special, fluxul continuu de informații către populație, este o precondiție a unei participări comunitare eficiente:

- Accesul deschis și liber la documente de politici, la evoluția politicilor publice inclusiv cu punct unic de informare pentru redactarea politicii, cu informații disponibile în diferite formate care să ajungă la public;
- Publicarea informațiilor de interes public în format editabil, pentru a permite efectuarea de studii și cercetări fără a fi nevoie de prelucrarea sau transcrierea de mână a datelor;
- O platformă online unică și centralizată (după modelul particip.gov.md) care ar publica proiectele de legi/hotărâri/decizii și ar asigura consultarea lor publică, colectarea comentariilor și sugestiilor, alcătuirea transparentă a tabelelor de divergență;
- O platformă online pentru anunțarea calendarului discuțiilor publice (după modelul agenda.md) ;
- Asigurarea transmisiunilor live de la audieri, consultații publice, reuniuni, ședințe ale comisiilor parlamentare și dezbateri care permit oamenilor să privească și să asculte în timp real;
- Standardizarea modelului notelor informative ale proiectelor de lege precum și obligativitatea utilizării unor expertize credibile (analize, studii academice, rapoarte oficiale) ;
- Publicarea obligatorie a tabelelor de divergență;
- Audieri și comisii pentru întrebări și răspunsuri cu factorii interesați pentru a identifica și a interpreta sensibilitățile și preocupările și a strange propuneri, față- în-față sau on-line;
- Sesiuni plenare deschise pentru a se asigura accesul liber la dezbateri în timpul procesului de luare a deciziilor. ;
- Seminarii și reuniuni ale experților care implică participarea de experți în dezvoltarea de cercetare sau studii de specialitate care pot fi utilizate în elaborare;
- Comisii mixte din mai mulți factori interesați și organisme de consultare care constau din sau conțin reprezentanți ai sectorului ONG-urilor; ar putea fi permanente sau ad-hoc;
- Implementarea principiului e-Cabinet (după modelul estonian - http://www.riigikantselei.ee/e_cabinet/) care transparentizează întregul proces al politicilor publice de la elaborarea și consultarea pînă la adoptarea lor) sau alte mecanisme similare;